

Göteborgs universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Magnus Granlund
08-563 088 38
magnus.granlund@hsv.se
BESLUT

2011-06-14
Reg.nr 31-6553-10

Anmälan mot Göteborgs universitet angående nekande att rätta inlämnade uppgifter

Anmälan

NN har i en anmälan till Högskoleverket anfört bl.a. följande. Hon läste kursen Civilrätt II, termin 5 på juristprogrammet, hösten 2009. Hon klarade då inte den första tentamen (den s.k. bastentamen). Hon fortsatte terminen och gjorde de resterande obligatoriska uppgifterna. Uppgifterna lämnades in på ett korrekt sätt och var formellt riktiga. På grund av att bastentamen inte var godkänd rättades dock aldrig rollstegsuppgifterna. Skälet till detta var att bastentamen utgjorde ett körkort för resten av terminen och att studenterna måste klara den för att få tillgodoräkna sig rollstegsuppgifterna.

Hon tvingades att gå om terminen och har nu klarat bastentamen. Hon vill få sina inlämnade rollstegsuppgifter rättade så att hon kan tillgodoräkna sig dem. Den kursansvarige vägrar dock att rätta uppgifterna med hänvisning till att terminen inte är uppbyggd så att man kan tillgodoräkna sig saker som inte är gjorda i rätt ordning. Den kursansvarige hänvisar till studieanvisningarna. Hon undrar om den kursansvarige har haft rätt att neka att rätta uppgifterna.

Utredning

Yttrande från Göteborgs universitet

Högskoleverket har begärt att Göteborgs universitet ska yttra sig i frågan om vilket stöd universitetet har för att inte rätta de ifrågakvarande uppgifterna. Göteborgs universitet har uppdragit åt Handelshögskolans fakultetsnämnd att yttra sig. Nämnden har hänvisat till ett yttrande av juridiska institutionen som har anfört i huvudsak följande. NN:s synpunkter handlar om nivån på kurskraven. NN har varit medveten om hur examinationskraven ser ut och att konsekvensen av att hon inte klarat av den sammansättning av examinationsuppgifter som den totala examinationen bestod av 2009 är att hon får läsa om kursen. Av förra årets

kursplan framgår att kursen omfattade tre steg och att de två senare stegen byggde vidare på de tidigare. De prestationer som NN nu vill ha examinerade rör det mellersta steget. Detta steg examinerades genom ett antal valfria uppgifter som kursdeltagarna, tillsammans med prestationen på förra årets variant av tentamen av första steget, satte samman till en personlig s.k. portfölj och i relation till lärandemålen presenterade som examinationsunderlag.

De olika uppgifter som examinationen omfattar varierar från år till år. Helheten bedöms av en eller flera examinatorer i ett sammanhang. Några exempel kan ges. Både förra året och detta år har en av uppgifterna benämnts Rättsanalytikern. Den omfattade förra året deltagande i tre seminarier. I årets upplaga omfattar den tio seminarier med inlämningsuppgift efter varje tillfälle. Vidare har det både förra året och i år förekommit en uppgift som benämnts Rättsutredaren. Förra året var den en individuell skriftlig uppgift kring ett i huvudsak associationsrättsligt problem. I år är den istället en gruppuppgift med muntlig och skriftlig redovisning och den har i huvudsak krediträttslig inriktning.

Studenter som inte klarar examinationen får göra ett nytt försök att klara av denna. Detta har studenterna tydligt upplysts om genom studieanvisningarna. I detta fall innebär examinationsformen att en student får göra om examinationen i de former den har vid nästa kurstillfälle.

Kompletterande yttrande från anmälaren

NN har i kompletterande yttrande anfört bl.a. följande. Hon vill att de korrekt inlämnade uppgifterna rättas. Detta görs vid de flesta lärosäten. Skillnaden mellan kursen Civilrätt II och andra kurser är att det normalt sett går att klara tentamina vid ett senare tillfälle, vilket innebär att även om terminens första del inte är godkänd går det fortfarande att bli godkänd på terminens andra del. Det finns inte någon kompletteringsuppgift för studenter som inte är godkända på rollsteget.

Kompletterande yttrande från Göteborgs universitet

Göteborgs universitet har i kompletterande yttrande bl.a. anfört att NN nu är godkänd på kursen.

Högskoleförordningens regler

I 6 kap. 14 § högskoleförordningen (1993:100, HF) anges att det för en kurs ska finnas en kursplan. Enligt 6 kap. 15 § HF ska bl.a. formerna för bedömning av studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs anges i kursplanen.

Tillämpliga regler för kursen

Reglerna för hur studenterna ska examineras ska enligt 6 kap. 15 § HF anges i kursplanen. I de kursplaner för kursen Civilrätt II som var gällande 2009 respektive 2010 anges att examinationen av rollsteget sker ”enligt närmare anvisningar i studieanvisningarna”. I det följande redogörs för relevanta regler om examinationen av rollsteget i kursplanerna och studieanvisningarna för 2009 respektive 2010.

Kursplanen 2009:

”Rollsteget examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter och deltentamina enligt närmare anvisningar i studieanvisningarna samt genom medverkan vid genomförande av en studentlektion. Inget moment är obligatoriskt, men ett visst antal av uppgifterna måste genomföras för att uppfylla de kvantitativa kraven för respektive betygsgrad.”

Studieanvisningarna 2009:

Rollsteget är ”uppbyggt kring fem tillämpningsuppgifter och en breddtentamen.”
”Av de totalt 6 momenten skall minst 3 genomföras med godkänt resultat.”
”Kursmomenten skall ... genomföras under kurstid och den helhetsbild som presenteras skall avspegla kursdeltagarens insats under kurstiden.” ”För den som inte nått godkänt på Bassteget läggs alla prestationer under kursen ’åt sidan’ till dess att Kompletteringstentamen bedömts med godkänt resultat.” ”Om kurskraven inte uppnås under kurstiden är kursdeltagaren ... hänvisad till att gå om kursen.”

Kursplanen 2010:

”Rollsteget examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter, muntliga redovisningar, aktivt deltagande i seminarier och studentlektioner och deltentamina enligt närmare anvisningar i studieanvisningarna. Inget moment är obligatoriskt, men ett visst antal av uppgifterna måste genomföras för att uppfylla de kvantitativa kraven för respektive betygsgrad.”

Studieanvisningarna 2010:

”Under Rollsteget är studiearbetet upplagt kring examinationsmoment i form av muntliga presentationer, inlämningsuppgifter och skrivsalspromemorior.” ”Av de totalt sju momenten skall minst tre genomföras med godkänt resultat (varav två måste vara individuella).” ”Kursmomenten skall ... genomföras under kurstid och den helhetsbild som presenteras skall avspegla kursdeltagarens insats under kurstiden.” ”För att uppfylla kurskraven skall uppgifterna vara genomförda det år kursen går.”

Högskoleverkets bedömning

NN har i sin anmälan till Högskoleverket ifrågasatt om Göteborgs universitet har haft rätt att neka att rätta de rollstegsuppgifter som hon lämnade in under kursen Civilrätt II höstterminen 2009.

Göteborgs universitet har förklarat att de olika uppgifter som examinationen omfattar varierar från år till år. De studenter som inte klarar av uppgifterna under ett år, måste göra om uppgifterna nästa gång kursen ges. Enligt universitetet har detta framgått tydligt av studieanvisningarna. Eftersom NN inte var godkänd på bastentamen när hon deltog i de obligatoriska uppgifterna i rollsteget, måste hon göra uppgifterna på nytt när kursen gavs nästa gång.

Ärendet rymmer två frågor: dels om lärosätet haft stöd för att inte rätta NN:s uppgifter, dels om det kunnat kräva att hon ska utföra uppgifterna på nytt när kursen gavs nästa gång. När det gäller den första frågan framgår det av studieanvisningarna 2009 att rättning av uppgifterna inte sker så länge studenten inte har godkänts på bastentamen. När NN godkändes på bastentamen när kursen gavs höstterminen 2010, blev den andra frågan aktuell. Även här finns stöd i studieanvisningarna genom påpekandet om att de kursdeltagare som inte uppnår kurskraven under kurstiden är hänvisade till att gå om kursen.

Såsom Högskoleverket anfört i ett tidigare tillsynsärende (beslut den 29 december 2010, reg.nr 31-6198-09) som också gällde NN och kursen Civilrätt II, ska dock regler som är bindande finnas i kursplanen och inte i kurs-PM eller liknande dokument. Kursplanernas regler har karaktären av föreskrifter och är därmed bindande såväl för lärosätet som för studenterna. Göteborgs universitet har i de aktuella kursplanerna hänvisat till studieanvisningarna. En hänvisning medför emellertid inte att studieanvisningarna blir en del av kursplanerna. För att regler i studieanvisningarna ska bli en del av kursplanerna krävs antingen att de förs in i själva kursplanerna eller att de biläggs kursplanerna. Beslutet om att föra in reglerna i kursplanerna alternativt att bilägga dem till kursplanerna måste dessutom fattas av den instans som enligt universitetets egna regler är behörig att fastställa kursplaner. Först om dessa förutsättningar är uppfyllda utgör reglerna en del av kursplanerna och får status av föreskrifter.

Högskoleverket är därför kritiskt till att de aktuella reglerna, som är av stor betydelse för studenterna, inte beslutats i korrekt ordning. Verket utgår från att Göteborgs universitet vidtar de åtgärder som behövs. Eftersom NN numera är godkänd på kursen, avslutar Högskoleverket ärendet med dessa besked.

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Christian Sjöstrand efter föredragning av verksjuristen Magnus Granlund.

Christian Sjöstrand

Magnus Granlund

Kopia till NN